

**'Natuurtoets
bestemmingsplanactualisatie
Zuideropgaande/Nieuw Moscou'**

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: **'Natuurtoets bestemmingsplanactualisatie Zuideropgaande/Nieuw Moscou'**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 08-376/6 & 11-104

Status: Definitief rapport

Datum: 16 september 2011

Auteur: Ing. M.(Martijn) Bunskoek

Veldonderzoek: Ing. M.(Martijn) Bunskoek

Eindredactie: Ing. P.M. (Peter) van den Brandhof

Opdrachtgever: Gemeente Hoogeveen

Contactpersoon: J.H. (Johanna) de Vries

EcoGroen Advies BV

Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2011)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Bunskoek, M. (2011). 'Natuurtoets bestemmingsplanactualisatie Zuideropgaande/Nieuw Moscou'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 08-376/6 en 11104 EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doel van dit rapport	1
1.2	Algemene opzet	1
2	Gebiedsbescherming	2
2.1	Inleiding	2
2.2	Natuurbeschermingswet	2
2.3	Nota Ruimte	2
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	4
3.1	Toetsingskader	4
3.2	Onderzoeksmethodiek	4
3.3	Flora	5
3.4	Fauna	5
4	Ecologische paragraaf	7
5	Geraadpleegde bronnen	8
Bijlage		
I	Kaart bestemmingsplangebied
II	Kaart EHS
III	Kaart ecologische structuren
IV	Kaart beschermde en bedreigde flora
V	Kaart beschermde en bedreigde fauna
VI	Wettelijk kader

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van dit rapport

De gemeente Hoogeveen actualiseert een groot aantal bestemmingsplannen voor diverse woonwijken in Hoogeveen en enkele kernen in het buitengebied. Voorliggend onderzoek is uitgevoerd vanwege de actualisatie van het bestemmingsplan van Zuideropgaande en Nieuw Moscou. De bestemmingsplanactualisatie heeft grotendeels een conserverend karakter, op een aantal kavels zijn echter op korte termijn ingrepen voorzien (woningbouw), zodat een bestemmingsplanwijziging hier noodzakelijk is. Deze in totaal elf kavels zijn in agrarisch gebruik (o.a. grasland en maïs) en liggen allen direct langs openbare wegen. Op de kaart in bijlage I zijn zowel de locaties waar ingrepen zijn voorzien, als de bestemmingplangrenzen van Zuideropgaande en Nieuw Moscou weergegeven.

Een bestemmingsplanwijziging of -actualisatie dient altijd getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Het voorliggende onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen of er in het bestemmingsplan conflicten kunnen optreden met de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Nota Ruimte (en de wijze waarop deze is geïmplementeerd in het beleid van de provincie Drenthe).

De resultaten van voorliggend onderzoek kunnen ook behulpzaam zijn bij het maken van verantwoorde keuzes ten aanzien van beheer, onderhoud en ruimtelijke ingrepen in het bestemmingsplangebied. Wel dient altijd bedacht te worden dat het voorliggende onderzoek niet uitputtend is geweest en grotendeels is gericht op een conserverende situatie. Bij nieuwe ontwikkelingen dient dan ook altijd gebruik gemaakt te worden van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten en getoetst te worden aan de actuele uitwerking van wet- en regelgeving. Ten aanzien van de elf locaties waar ingrepen zijn voorzien is binnen voorliggend onderzoek gericht veldonderzoek uitgevoerd.

1.2 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek (alleen locaties waar ingrepen zijn voorzien) en bekende verspreidingsgegevens. Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het onderzoeksgebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht natuurbeleid uitwerking heeft op de onderzochte locaties en het bestemmingsplangebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten op de onderzoekslocaties en binnen het bestemmingsplangebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te kunnen voorkomen, deze zijn samengevat in een (bestemmingsplan)paragraaf ecologie (hoofdstuk 4).

2 Gebiedsbescherming

2.1 Inleiding

In dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Nota Ruimte, in provinciaal ruimtelijk beleid uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzengebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten.

2.2 Natuurbeschermingswet

In de Natuurbeschermingswet is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd en wordt de bescherming van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten geregeld. Op voorhand dient beoordeeld te worden of activiteiten of ingrepen in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen beschermde waarden van deze gebieden.

Omdat het bestemmingsplangebied niet in of in de nabijheid ligt van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten en de bestemmingsplanactualisatie bovendien een grotendeels conserverend karakter heeft, zal in dit onderzoek verder geen uitgebreide toetsing aan de Natuurbeschermingswet plaatsvinden. Op basis van de aard van de voorgenomen ontwikkelingen (conserverend karakter en beperkte woningbouw), in combinatie met de ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden kan echter op voorhand worden gesteld dat deze geen negatieve effecten op de instanhouddoelen met zich mee zullen brengen.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De Nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling wordt de EHS gerealiseerd en worden ondermeer ganzenfoerageer- en weidevogelgebieden aangewezen.

EHS

Door het rijk en provincies is een beleidskader opgesteld met de spelregels die gelden bij ingrepen binnen de EHS. In dit beleidskader is aangegeven dat ingrepen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS alleen onder voorwaarden worden toegestaan. In dit kader moet allereerst in beeld worden gebracht wat de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in of nabij het plangebied zijn. Provincies hebben het rijksbeleid doorvertaald in het provinciaal beleid.

Binnen de EHS geldt de 'Nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat een bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

In bijlage II is een kaart opgenomen met de ligging van het bestemmingsplangebied ten opzichte van de EHS. Het meest dicht bij gelegen onderdeel van de EHS - een

langgerekte bosopstand ten oosten van Zuideropgaande- ligt tegen het bestemmingsplangebied aan. Dit onderdeel van de EHS ligt overigens op ongeveer 300 meter van de locaties waar vanwege voorgenomen ingrepen een wijziging van het bestemmingsplan is voorzien. Het noordelijk deel van Zuideropgaande ligt wel binnen het zoekgebied van een ecologische verbindingszone (evz). Ecologische verbindingen zijn essentiële onderdelen van de ecologische hoofdstructuur. Ze verbinden gebieden waardoor de ecologische kwaliteit van de gebieden en de draagkracht toeneemt. Levensgemeenschappen van planten en dieren kunnen zich op deze wijze beter handhaven en ontwikkelen. Aangezien het een zoekgebied betreft en geen concreet begrensde EHS, gelden de 'EHS-spelregels' niet voor deze gebieden. Ze komen als EHS op kaart als ze voldoende ingevuld en uitgewerkt zijn (Concretisering EHS Drenthe, Provincie Drenthe 2007) .

Op basis van de ligging, aard en omvang van de plannen is aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet aan de orde. Vanwege het feit dat twee woningbouwlocaties binnen het zoekgebied van de ecologische verbindingszone liggen heeft de gemeente reeds overleg gevoerd met de provincie Drenthe. Hieruit is naar voren gekomen dat de planontwikkeling niet conflicteert met het realiseren van de verbindingszone. De overige negen woningbouwlocaties liggen buiten het zoekgebied van de verbindingszone, negatieve effecten zijn hier niet aan de orde.

Natuur buiten de EHS

Ook buiten de EHS zijn natuurwaarden en natuurgebieden aanwezig. Deze waarden zijn weergegeven in de POP II kaart 7 'Ecologische structuren'. Het betreft ondermeer gebieden met waarden voor ganzen, zwanen en steltlopers, gebieden met botanische waarden in sloten, soortenrijke loofbosjes en vennen en veentjes. In 2010 is het POP II komen te vervallen om plaats te maken voor de Omgevingsvisie (Provincie Drenthe 2010). De ecologische structuurkaart is sindsdien komen te vervallen. Wel vormt de kaart nog een waardevolle informatiebron om te bepalen of ecologische structuren aanwezig zijn.

Op de uitsnede van de Ecologische Structuurkaart in Bijlage III is te zien dat de oostkant van het bestemmingsplangebied is aangemerkt als 'gebied met wijken'. Daarnaast ligt in het noordelijk deel van Zuideropgaande een 'ecologische verbinding via sloten, vaarten en/of wijken' en in de zuidelijke helft van het bestemmingsplangebied een "ecologische verbinding via bosjes en houtwallen".

Een conserverend bestemmingsplan zal geen negatieve effecten hebben op genoemde ecologische structuren. Daarnaast liggen de meeste locaties waar bestemmingsplanwijzigingen zijn voorzien niet in gebied dat is aangewezen als (onderdeel van een) ecologische structuur. Waar dit wel zo is zijn bij ingrepen wel negatieve effecten mogelijk op ecologische structuren. Dit is o.a. afhankelijk van de uiteindelijke detaillering van de bouwplannen. De gemeente is voornemens de wijken en houtwallen zoveel mogelijk in te passen en te versterken in samenhang met de mogelijkheden voor waterberging. In het zuidelijk deel wordt de eikenlaan langs de Zuideropgaande doorgetrokken tot aan de Ritmeesterweg.

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

3.1 Toetsingskader

De Flora- en faunawet verplicht een ieder die ruimtelijke ingrepen of andere activiteiten wil ontplooiën, na te gaan in hoeverre dit negatieve effecten kan hebben op van nature in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten - ongeacht of deze beschermd zijn of niet. De zorgplicht van artikel 2 uit de Flora- en faunawet stelt dat optredende negatieve effecten zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd dienen te worden. Voor schade aan juridisch zwaarder beschermde soorten kan de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet bij het Ministerie van LNV noodzakelijk zijn.

Aangepaste beoordeling ontheffingen Flora- en faunawet

Tot voor kort was het noodzakelijk voor het verwijderen, verstoren of beschadigen van een vaste verblijfplaats een ontheffing op de Flora- en faunawet aan te vragen. Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling van ontheffingsaanvragen van de Flora- en faunawet voor ruimtelijke ingrepen aangepast. Sinds 26 augustus van dat jaar wordt daardoor gewerkt volgens een nieuw stroomschema (zie Bijlage 1) en is het in veel gevallen niet meer noodzakelijk om een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen (Dienst regelingen 2009).

Voor tabel 1-soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een automatische vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

Voor tabel 2-soorten zijn drie opties mogelijk:

- 1) Werken volgens de eisen van een goedgekeurde Gedragscode Flora- en faunawet;
- 2) Het aanvragen van een reguliere ontheffing;
- 3) Het opstellen van een ecologisch werkprotocol indien aangetoond kan worden dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort behouden blijft.

Overigens is het bij de eerste twee gevallen ook noodzakelijk om een op de situatie toegenomen ecologisch werkprotocol op te stellen.

Voor tabel 3-soorten en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn twee opties mogelijk:

- 1) Het aanvragen van een reguliere ontheffing;
- 2) Het opstellen van een ecologisch werkprotocol indien aangetoond kan worden dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort behouden blijft en dat de soort binnen het leefgebied succesvol kan (blijven) overwinteren, foerageren en/of voortplanten tijdens en na uitvoering van de plannen.

Hierbij geldt voor het aanvragen van ontheffing dat ook een ecologisch werkprotocol opgesteld moet worden waarin de te nemen mitigerende maatregelen beschreven worden.

3.2 Onderzoeksmethodiek

Van het bestemmingsplangebied en omgeving zijn gegevens opgevraagd uit de NDFF en het archief van de provincie Drenthe. De beschikbare relevante verspreidingsgegevens van beschermde en bedreigde flora en fauna zijn weergegeven op de kaarten in bijlagen IV en V. Op 13 april 2011 zijn de locaties waar bestemmingsplanwijzigingen zijn voorzien onderzocht en is daarnaast een algemeen beeld verkregen van het gehele bestemmingsplangebied.

3.3 Flora

Informatie verkregen uit het waarnemingenarchief van de provincie en de NDFF levert waarnemingen op van Zwanenbloem (tabel 1-soort) langs de Zuidwolder Waterlossing en waarnemingen van Engels gras (Rode Lijst 'kwetsbaar'), Moerashertshooi (Rode Lijst 'kwetsbaar') en Brede waterpest (Rode Lijst 'gevoelig') in of in de nabijheid van het bestemmingsplangebied. De beschreven waarnemingen zijn weergegeven op de kaart in bijlage IV. Waarnemingen van zwaarder beschermde en bedreigde soorten zijn in het bestemmingsplangebied niet bekend. Tijdens het veldonderzoek zijn deze op de elf locaties waar ingrepen zijn voorzien ook niet aangetroffen.

Het voorkomen van ontheffingsplichtige plantensoorten (Tabel 2/3 Flora- en faunawet) -in het bestemmingsplangebied en op de locaties waar ingrepen zijn voorzien- is vanwege het ontbreken van geschikt biotoop niet te verwachten.

3.4 Fauna

Informatie verkregen uit het waarnemingenarchief van de provincie en de NDFF laat een waarneming op kilometerhokniveau zien van Steenmarter (tabel 2-soort) en Eekhoorn (tabel 2-soort). Daarnaast zijn in de directe nabijheid van het plangebied waarnemingen bekend van Poelkikker (tabel 3-soort / HR bijlage IV) ten westen van het bestemmingsplangebied (zie bijlage V). In de omgeving van Hollandscheveld is tevens de middelhoog beschermde Alpenwatersalamander (tabel 2-soort) bekend. Er zijn geen waarnemingen bekend van andere zwaarder beschermde fauna (tabel 2/3-soorten) in of nabij het bestemmingsplangebied. Van vleermuizen kunnen echter vaste verblijfplaatsen in het bestemmingsplangebied aanwezig zijn.

De natuurwaarden in het bestemmingsplangebied en de locaties waar een wijziging is voorzien zijn laag, het voorkomen van sommige beschermde soorten of soortgroepen is binnen het bestemmingsplangebied echter niet uit te sluiten. Zij worden daarom onderstaand nader besproken.

Vleermuizen

Het is belangrijk om voorafgaand aan ruimtelijke ontwikkelingen duidelijkheid te hebben over het al dan niet voorkomen van vleermuizen. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn opgenomen in de Europese Habitatrictlijn en zodoende strikt beschermd. In de praktijk houdt deze beschermingsstatus in dat vaste verblijfplaatsen van vleermuizen niet verstoord of vernietigd mogen worden en dat in geval van onvermijdelijke schade ontheffing aangevraagd moet worden bij het ministerie van EL&I. Daarnaast kunnen er mitigerende of compenserende eisen gesteld worden aan de uitvoering van de plannen.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich in donkere ruimten in bomen, huizen, kelders, etc. Gedurende het veldonderzoek is specifiek gelet op dergelijke ruimten op de locaties waar een bestemmingsplanwijziging is voorzien.

Op de locaties waar bestemmingsplanwijzigingen zijn voorzien zijn geen (potentiële) verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. In het overige deel van het bestemmingsplangebied, waar geen gericht veldonderzoek heeft plaatsgevonden, kunnen wel vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn in bebouwing en bomen.

Potentiële vliegroutes en foerageergebied

Vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen genieten binnen de Flora- en faunawet alleen juridische bescherming indien deze onmisbaar zijn voor het voortbestaan van een populatie. Bij de sloop en renovatie van bebouwing en het snoeien of kappen van bomen in het bestemmingsplangebied dient altijd rekening gehouden te worden met de functies die deze elementen voor vleermuizen kunnen hebben.

Effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen worden niet verwacht. De ligging binnen de bebouwde kom

garandeert een veelheid aan structuren die als oriëntatiepunten kunnen worden benut. Bovendien zal de nieuwbouw in de toekomst ook kunnen worden gebruikt ter oriëntatie.

Overige zoogdieren

In of nabij het bestemmingsplangebied zijn waarnemingen bekend van de middelhoog beschermde Eekhoorn en Steenmarter (tabel 2-soorten). Op de locaties waar bestemmingsplanwijzigingen zijn voorzien zijn geen (potentiële) verblijfplaatsen van deze soorten aangetroffen en deze worden er ook niet verwacht. In het overige deel van het bestemmingsplangebied, waar geen gericht veldonderzoek heeft plaatsgevonden, kunnen wel vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn in bebouwing (Steenmarter) en bosopstanden (Eekhoorn).

Broedvogels

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verstoring of schade aan broedvogels, hun nesten en jongen. Er mogen daarom geen storende of schadelijke activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden opgestart of uitgevoerd.

Door in 2010 doorgevoerde veranderingen binnen de Flora- en faunawet is er een aangepaste lijst met vogelsoorten waarvan de nesten en hun functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn. Het betreft in functie zijnde nesten van broedvogels als uilen en roofvogels, maar ook de Huismus en Gierzwaluw staan op de aangepaste lijst. In het bestemmingsplangebied komen beide soorten naar verwachting verspreid voor in de aanwezige bebouwing. Op de locaties waar bestemmingsplanwijzigingen zijn voorzien zijn geen (potentiële) verblijfplaatsen van deze soorten aangetroffen en deze worden er ook niet verwacht.

Door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten buiten het broedseizoen van de overige aanwezige vogels, is het mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen. Indien blijkt dat broedvogels afwezig zijn, is het ook mogelijk om binnen de broedperiode van vogels aan te vangen met de werkzaamheden.

Overige soortgroepen

In de omgeving van het bestemmingsplangebied zijn de strikt beschermde Poelkikker (tabel 3-soort/HR bijlage IV) en de middelhoog beschermde Alpenwatersalamander bekend. Op de locaties waar een bestemmingsplanwijziging is voorzien is geen permanent oppervlaktewater aanwezig, voortplanting van genoemde soorten kan hier daarom worden uitgesloten. Ook wordt overwintering van beide soorten niet verwacht op de locaties waar een bestemmingsplanwijziging is voorzien, omdat geschikt biotoop daarvoor ontbreekt.

4 Ecologische paragraaf

In het bestemmingsplan dient rekening te worden gehouden met Europese en nationale wetgeving en beleid ten aanzien van de natuurbescherming. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming. De gevolgen van natuurwet- en regelgeving voor dit bestemmingsplan zijn in beeld gebracht in een natuurtoets.

Voor wat betreft de gebiedsbescherming geldt dat in en in de nabijheid van het plangebied geen sprake is van gebieden die zijn aangewezen als Natura 2000-gebied, in de zin van de Europese Vogel- of Habitatrichtlijn. Wel liggen in de directe omgeving van het onderzoeksgebied onderdelen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het meest dicht bij gelegen onderdeel van de EHS - een langgerekte bosopstand ten oosten van Zuideropgaande- ligt tegen het bestemmingsplangebied aan. Dit onderdeel van de EHS ligt overigens op ongeveer 300 meter van de locaties waar vanwege woningbouw wijzigingen in het bestemmingsplan zijn voorzien. Het noordelijk deel van Zuideropgaande ligt binnen het zoekgebied van een ecologische verbindingzone (evz). Vanwege het feit dat twee woningbouwlocaties binnen het zoekgebied van de ecologische verbindingzone liggen heeft de gemeente reeds overleg gevoerd met de provincie Drenthe. Hieruit is naar voren gekomen dat de planontwikkeling niet conflicteert met het realiseren van de verbindingzone. De overige negen woningbouwlocaties liggen buiten het zoekgebied van de verbindingzone, negatieve effecten zijn hier niet aan de orde. Daarnaast zijn enkele waardevolle ecologische structuren aanwezig, het is aan te bevelen deze bij ontwikkelingen te sparen.

Bij de soortenbescherming is de Flora- en faunawet van belang en eventueel het provinciaal soortenbeleid. In de Flora- en faunawet wet is bepaald dat beschermde dieren die in de wet zijn of worden aanwezen, niet gedood, gevangen of opzettelijk verontrust mogen worden, dat planten niet geplukt of verzameld mogen worden en dat het niet is toegestaan om nesten, hollen of andere vaste rust- verblijfplaatsen van dieren te beschadigen, vernietigen of te verstoren. Het bevoegd gezag kan onder voorwaarden een ontheffing van de verbodsbepalingen verlenen.

Uit de natuurtoets komt naar voren dat de ecologische kwaliteiten van het plangebied beperkt zijn. Binnen het bestemmingsplangebied zijn - met uitzondering van zoogdieren en amfibieën- geen juridisch zwaarder beschermde soorten van Flora- en faunawet Tabel 2/3 of 'bedreigde' of 'ernstig bedreigde' soorten van Rode lijsten bekend. Op basis van de aanwezige biotopen mogen echter wel verblijfplaatsen van vleermuizen en broedvogels zoals Huismus en Gierzwaluw verwacht worden. Mogelijk zijn ook vaste verblijfplaatsen van de middelhoog-beschermde Steenmarter en Eekhoorn (tabel 2-soorten) aanwezig. Daarnaast komen mogelijk Poelkikker en Alpenwatersalamander voor in het gebied.

Bij ruimtelijke ingrepen en activiteiten in het bestemmingsplangebied dient altijd rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten uit de Flora- en faunawet. Voor elk voornemen waarvan niet met zekerheid is uit te sluiten dat er effecten op beschermde soorten optreden is een toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Omdat sprake is van een grotendeels conserverend bestemmingsplan wordt het bestemmingsplan op het punt van vigerende natuurwet- en regelgeving uitvoerbaar geacht. Op de locaties waar bestemmingsplanwijzigingen zijn voorzien is geen aanvullend onderzoek noodzakelijk.

5 Geraadpleegde bronnen

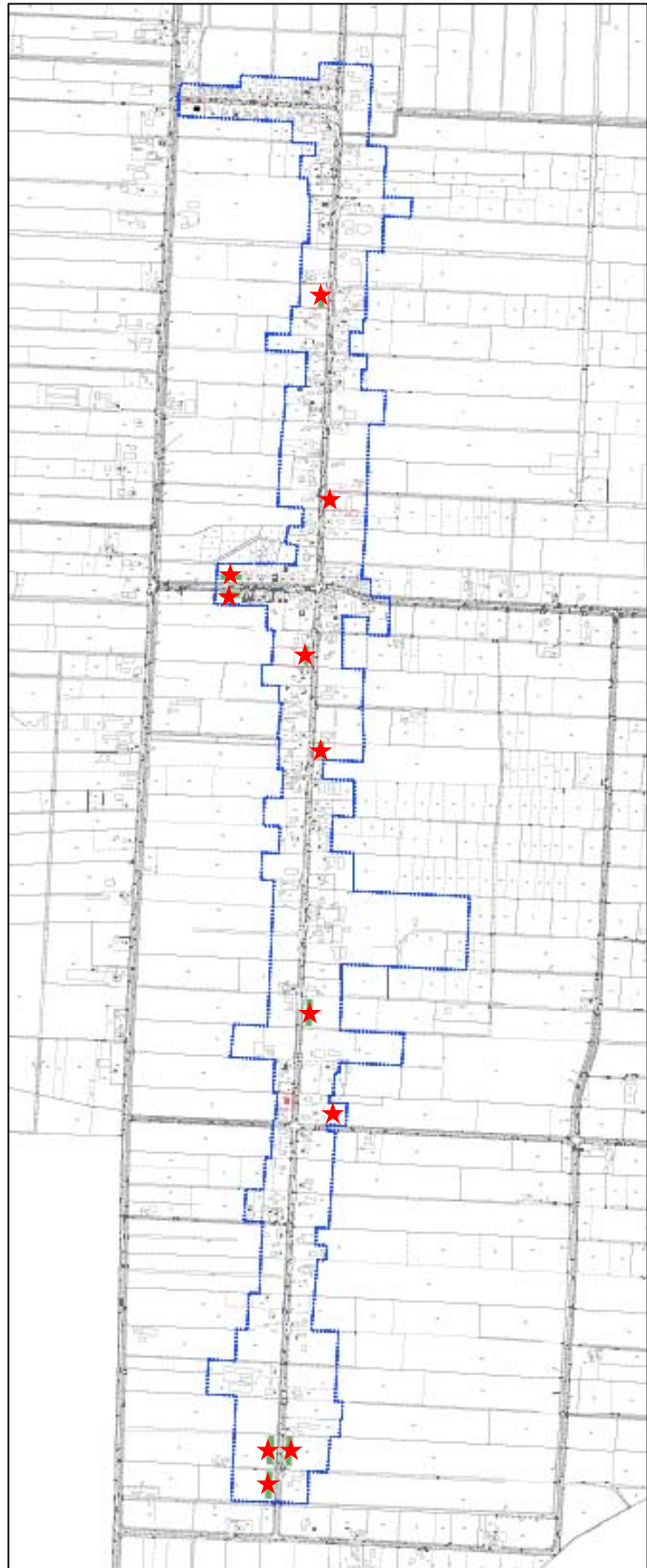
- Brandhof, P.M. van den (2007). Ecologische verkenning van natuurwaarden op 20 mogelijke uitbreidingslocaties in de gemeente Hoogeveen; Een beoordeling en vergelijking van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 06-248. EcoGroen Advies, Zwolle.
- Brink, Henk, van den, Arend van Dijk, Ben van Os en Peter Venema. (1996). Broedvogels van Drenthe. Provincie Drenthe/Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe/SOVON Vogelonderzoek Nederland. Van Gorcum. Assen.
- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Brouwer, T, B. Crombaghs, A. Dijkstra, A.J. Schepers & P.P. Schollema (2008). Vissenatlas Groningen Drenthe.
- Creemers, R.C.M.& J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Dijkstra, A.C.J., J. de Vries & B.J. Hoentjen (2003). Dagvlinders in Drenthe. Voorkomen en verspreiding 1990-2001. Vlinderwerkgroep Drenthe.
- Dienst Regelingen (2009a) Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Dienst Regelingen (2009b) Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Hustings, F.J. & J.W. Vergeer (red.), 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels (1998-2000). KNNV-Uitgeverij.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Manger, R. & G. Abbingh (2005). Libellen in Drenthe. Verspreidingsatlas 1995-2004. Libellenwerkgroep Drenthe.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Natura 2000-gebieden.(www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)
- Provincie Drenthe (2010). Concretisering EHS 2010 (<http://www.drenthe.info/kaarten/website/fmc2/ehs.html>)
- Natuurloket (www.natuurloket.nl).
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- Uchelen, E. van (2010). Amfibieën en reptielen in Drenthe; voorkomen en levenswijze. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Van de Wetering, B. (2007). Groene glazenmaker in Drenthe 2006. Landschapsbeheer Groningen (i.o.v. Provincie Drenthe) , Groningen.
www.waarneming.nl

BIJLAGEN

BIJLAGE I: KAART BESTEMMINGSPLANGEBIED

BEGRENZING BESTEMMINGSPLANGEBIED
ZUIDEROPGAANDE/NIEUW MOSCOU
(BLAUWE LIJN)

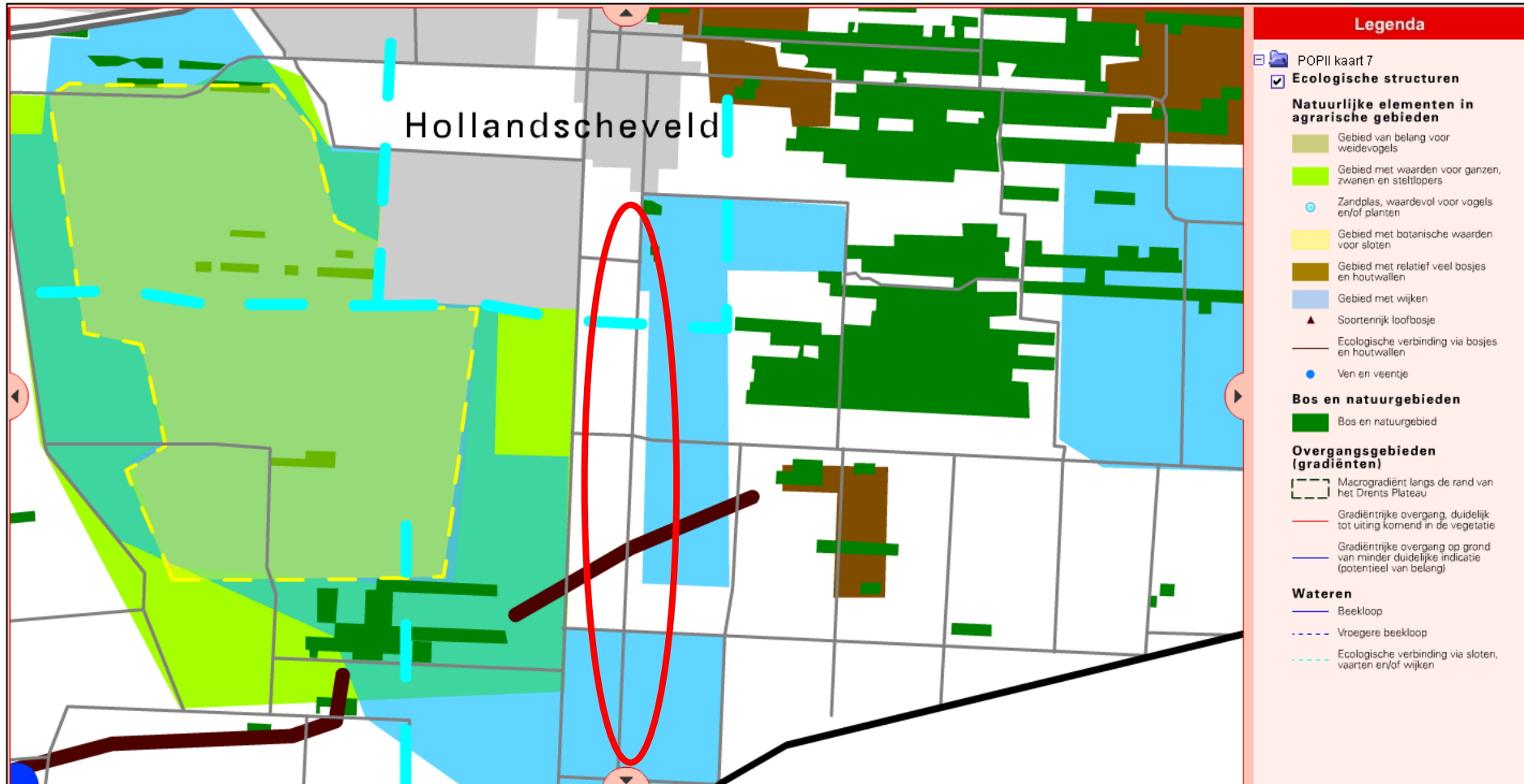
LOCATIES
BESTEMMINGSPLANWIJZIGINGEN (RODE
STER)

BIJLAGE II: KAART EHS

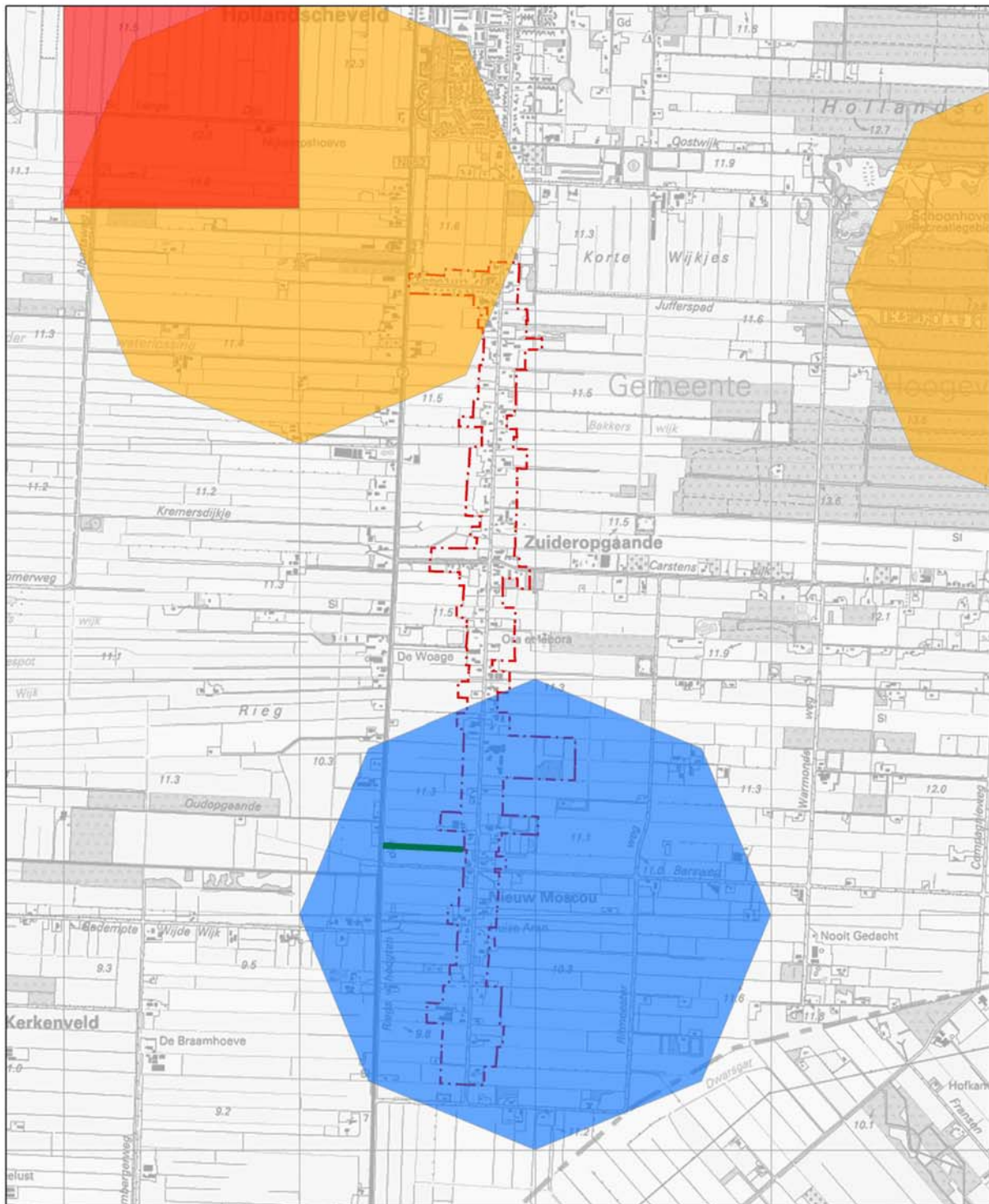
BIJLAGE III: KAART ECOLOGISCHE STRUCTUREN

BIJLAGE IV: KAART BESCHERMDE EN BEDREIGDE FLORA

BIJLAGE V: KAART BESCHERMDE EN BEDREIGDE FAUNA

- Fauna**
- Poelkikker, FFW-tabel 3 (2009)
 - Eekhoorn, FFW-tabel 2 (2005)
 - Steenmarter, FFW-tabel 2 (2005)
 - Poelkikker, FFW-tabel 3 (2006)

Onderzoeksg gebied

Hoogeveen
Ecologische paragraaf
bestemmingsplan

Zuideropgaande / Nieuw Moscou

Datum	24-05-2011	ecogroen advies
Status	Definitief	
Auteur	Ing. E. Griffioen	
Topografie	DLG-topografie.dowl.2008	

BIJLAGE VI: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

- 1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

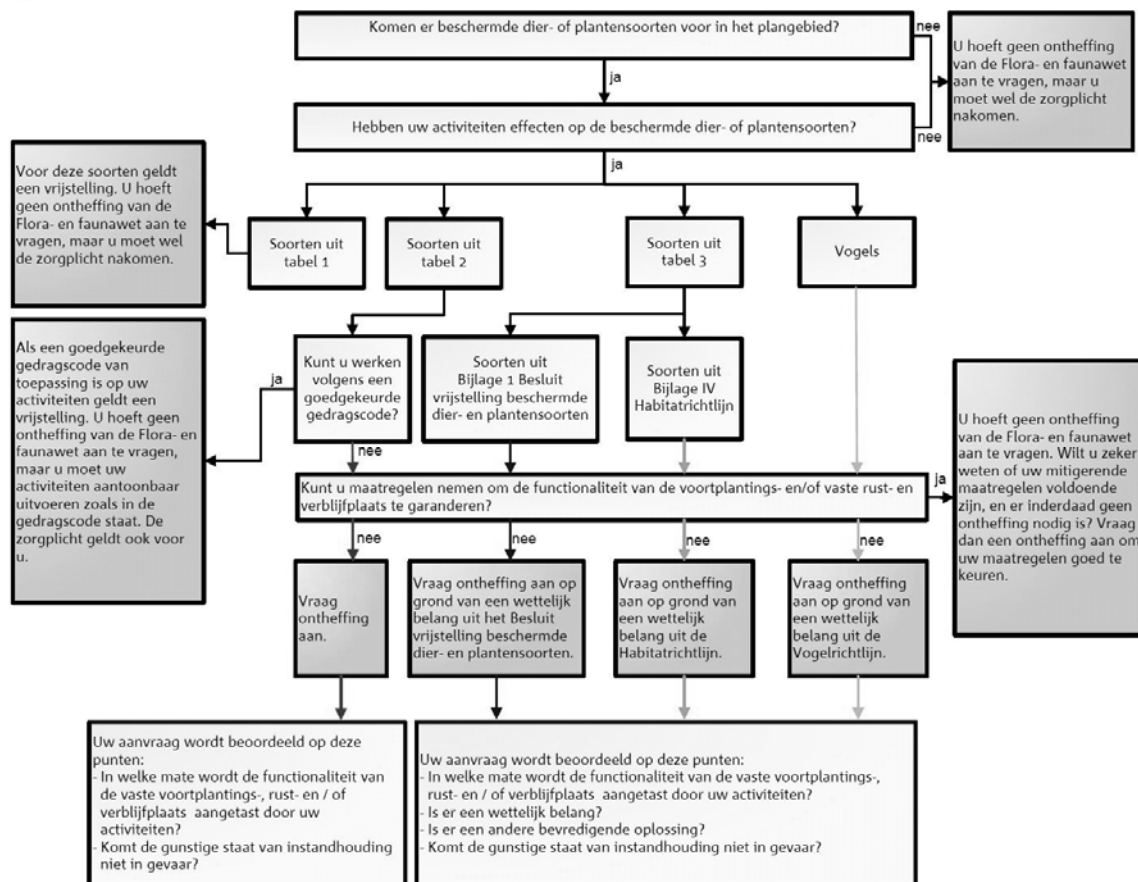
- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels¹.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de Minister van EL&I ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EL&I. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingsdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur. U kunt daar ook verleende ontheffingen inzien.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.